

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra LÆRDOMS LYSTGAARD ELLER ADSKILLIGE DISCURSER FØRSTE PART

Citation: Falster, Christian: "Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser", i Falster, Christian: *Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser*, udg. af JØRGEN OLRİK , 1919-20, s. 107. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster01-shoot-idm140591134759648/facsimile.pdf> (tilgået 24. juli 2024)

Anvendt udgave: Lærdoms Lystgaard eller Adskillige Discusser

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

nej, gid I vilde afsky slige kætterske Meninger samt de Bøger, som indprentesaadant i Eders Sind⁹⁾, saa som *Jo. Buchardi Menkenii Disputats om de ved Krigsvæsen saavel som ved Skrifter navnkundige Mænd*, etc.⁰⁾. — Betragter derhos de Videnskaber og Lærdomme, som hint borgerlige Folkefærd udøver. Jeg er visselig ej uvidende om at der af en vis *Rollio* er overantvordet os et *Bibliothèque af adelige Theologer*¹⁾; men *Theologien* er jo dog en trælagtig Art af Studier og til fælles endog for den laveste Landalmue. Den vil det i Nødsfald være nok at have berørt ikkun med de yderste Fingerspidser, undtagen det Led om *Polygamien*, hvilken det bør Eder at forsvare mandhaftigt og veltalende ud af de hellige Skrifter. De øvrige Artikler af den theologiske Lære, som snære, hindre og fordærve den Aand, som er født til noget større, kunne Universitetslærere og Biskopper beholde for sig, i hvilkes Mode eller Sæde det er under Eders Værdighed at sidde; thi I tilbøre jo ikke den romerske Kirke. — *Jurisprudentsen* er lidet nødvendig; thi paa Eders Vilkaar passer hint Vers af *Ennio*²⁾:

Se, Visdom drives ud af Land, og Vold regerer.

Den kan den trælbaarne *Protagoras*³⁾ dyrke, som holder sin Tunge og sit Arbejde til fals og har undervist i, med hvilken Behændighed i Ord den svagere Sag kan gøres stærkere. Den iblandt Eder er den adeligste *Trebonianus*⁴⁾, som har Forstand paa sit Adelskabs Beneficia, nemlig hvilke Forretigheder, hvilke Friheder, hvilken Rang over andre

Landets Love tilstaa dem; eller rettere: som ikke alene har Forstand paa dem, men holder fast ved dem, fører dem idelig i Munden og gør sig til af dem. — *Løgekunsten* er ikke altid at foragte; thi paa dens Magt kommer det mest an, at I længe kunne nyde Brugen af dette Liv, som er det sødeste der findes, at Eders Kræfter ville forslaa til Kroppens Glæder, at I ret kunne tjene Bugen og Bugen atter Eder. — *Historien* berømmes af mange som et Spejl, der giver Besked om hver Tidsaiders Laster og Dyder og optænder det høje Sind til alt muligt ypperligt; men tro I mig! det meste af hvad der findes i slige Relationer er Lovtaler udtænkte af Smigrere, Beskyldninger af Bagtalere, og ikke sjælden blande Historici sandt med falskt⁵⁾. Vor Tid har rundeligt Forraad af Historier, og glippe disse, da er i vore Athenienseres Gæstebud hin Cretenser højest velkommen, som

*kan digte hvad ej selv han har med Øjne set.*⁶⁾ —

Mathematikken, som giver Agt paa Sol og Maane, men ringeagter, hvad der er lige for Fødderne, er allerunyttigst. Denne kunne I med Rette udlee med *Diogene*, hvilken siges at have spurgt en Mand som holdt Tale om de himmelske Lys: *Naar er du falden ned fra Himlen?*⁷⁾ Det er ikke Eders Sag at sammenskrive Calendarier, forudsige det tilkommende, udmaale Havets Længde eller spille Sindets Kræfter paa at efterspore *Circiens Quadratur*⁸⁾. Den af Eder har rigelig Forstand udover den matematiske Hob, som ej er uvidende om at Fix-